

1972-73?

9

[Capitlen art.
1972-A21.]

[19] 1973?

Komunitatearen ekintzak: hots, guraso, ikasle, erakasle..... guttien ekintzak behar du eskola eta bizitzaren arteko hesi-muga hautsi.

Halatan, bada, honek berekin darama hezketaren helburua batetaratze lana ez-baina, des-zentralizatzea dela, eta nortasunaren hazkuntzak ikasketak hainbat balio duela gutienez haurrarentzat, eta oro har, hezketaren eraberritzeak gizartearen beraren demokraziaren bidetik barna behar duela ibili.

"El correo de la Unesco" .-

T. Lemaesquier-ek

ALDIZKARIAREN MOLDE BERRIAK
=====

OHARRA:Lehendabiziko orrialdeetan dugu lan-
txo hau ematen, guztiaren gainetik, irakasleek
gertatuaren berri jakin dezaten, eta baita ere,
hainbat denboraren ondotik, aurrerat bidean non-
dik abiatu garen adierazteko.

Barka bakarren bat orain baino lehen gerta-
tu denaz ez-jakin baldin bazen.

PLANGINTZA..

Ikasaro honen hastetik, funtsez eta formaz,
gure aldizkaria ukitu eta eraberritzen ari ginen.
Hala. Osatu zen horretaz arduratuko zirenen taldea,
banatu ziren eginkizunak:

- Idazketa
- Administrazio
- Harpidedunak

eca ondorioz, gogotik abiatzeko asmoz gembiltzen
bide berriak urratu nahirik. Aldizkariaren molde-
ari buruz ere plangintza hau eman genuen, hots,
sail hauk eramanen zituen aurrerat begira:

- a) Estudio sakonketak
- b) Esperientzien saila
- d) Informazio eta kritika (Herrie-
tako gertakari edo gatazkek be-
reziki)
- e) Liburuen saila
- f) Albiristeak

Horik oro, ordea,

GERTATU DENA.-

===== Badakizue Lazkaon ateratzen zela ora-
in arte, salbu lehendabiziko bospasei zenbaki, eta
aski xukun moldaturik atera ere gainera.

Johan den azaroko egun nabar batetan,
hainbat hilabetetako zorra genukala, eta hura ordain-
du gabe ez zutela gehiagorik argitaratuko esan zeu-
kuten, bapatean lepotik helduaz. Egia, gurea zen e-
rrua. Diruzainak lanik asko ukan zuen beste arazo ba-
tzuk direla medio, eta besteok ez ginen sobera dirua-
ren kobraketaz arduratu. Dena den, galda bezain laster
ordaindu genuen eta kitatu zorra.

Ondoko egun batetan, eta honek are ge-
hiago harritu gintuen: haien gana arduradun bezala
azaltzen zena ez-baina, besteren bat arduradun izate-
ko kondizioa ezarri zeukuten. Kunplitu zen hori ere.

Azkenik, berak ez zirela lan horreta-
rako gehiago prestatzen esanez amaitu zuten gurekikoa.
Arduradun zenbait erabaki horren arrazoinak eskatze-
ra A. Abadearen gana johan ginelarik, komunitatean
erabakien arrazoinik ez zutela ematen esan zeukun.

ATERABIDERIK OTE?

===== Askiz poliki eskua harturik ginen lehen-
go lekuan, eta orain zer egin? nondik jo? Inpren-
taz ez zen posible, eta multikopia soil batetan ema-
tea ere, bidean atzeraka abiatzeaz aparte, ez zen so-
bera erraza. Hau duk komedia!

Gauzak horrela, horra non "Anaitasuna"
orrialde bi eskaintzen daukun guk hornitu nahi izanez
gero. Hasteko, ez zen zapuzteko eskaintza: 7 mila har-
pidedun, hamabost oro

Bestalde, Gordailu abiaturik zen orain
baino lehen informazio alderdia osatzen. Nola bata
hala besteak eskuak bete lan emanen zeukuten, baldin-
eta taxuz hornitzekotan behintzat.

Alabaina, ezin gehiago hurgune bat genuen. Esin-etsi hau bera nabari zen irakasle edonorren iritzian. Anaitasunak ez zezakeen gure aldizkariaren eginkizun eta xedeak bete. Ez bait gira inola ere gauza bera. Hiltzera utzi behar ote zen, bada, aldizkaria? Anaitasuna eta aldizkaria, biak batera eraman ahal izateko ere gauza izan behar zen. Aldizkariaren esperientzia apur bat bagenuen, eta zinez, kazeta batetarako lumak zorroztea amesgarri zitzaigun.

Nola konpondu arazoa?

POSIBILITATE BERRIAK.-
 =====

Biak interesgarri memnto honetan; bata, zerbait frogaturik, eta bestea ere frogatzeko gogoz. Baina arrazoimenak agindu behar zuen batibat, eta ez bihotzak. Ikus dezagun gure argudiatzeko modua.

-Guztiaren gaineratik nabari zena; aldizkaria argitaratzeko oztopoak, ez da dudarik, ez zituen esperientzien sailak sortzen, hots, matematikaren edo irakurketaren hastapenak nola egin ikastolan, edo testo librea nola erabili edo fitxak nola landu, etab. Gisa honetako esperientzien berri aldizkarian emateak ez dakar eragozpenik. Ez estudio-sakonketa sailak, ez-eta liburuenak ere.

Orduan, zer da bazterretan ezin-kabitu hori sortzen duena? Esan dezagun lagurki informazio saila. Bai, herrietan gertatu ohi diren informazio, egoera-aztertze eta kritikatzee hain xuxen. Hau horrela izanik, gure ahelmen apalak ikusirik eta bestalde informazioaren arazoa, hona nola planteatu dugun guzti honen etorkizuna.

-ANAITASUNA:

=====

Hamabost oroko kazeta, eta herriari zuxen-
durik denez, beronen xede-helburuetatik barna jo-
katu behar da. Beraz, sakonketa -esperientzien
nahiz informazioaren berri laburki eta bixiki be-
har da eman, baina dena delarik ere tresna interes-
garriztat jotzen da "Anaitasuna", herria ikastola-
ri buruzko zernahi arazo eta ikuspegiz jakinaren gain
egon dadin. Eta horrela, bulgarizazio-informazio
mailan edo moldeetan taxaturik izanen litzateke
ikastolaz hornituriko kazeta honen orrialde bikoitz
hori.

-ALDIZKARIA:

=====

Lehengo eite edo moldaketa bera eramane-
n luke, salbu informazioa. Aipatuko dugu berehalaxe
zer-nola eta nondik bideztatuko den informazio hi-
tzez bereziki adierazi nahi duguna. Ordainez, libu-
ruen saila ezarriko diogu eta gisa horretan molda-
tuko aldizkaria. Halere, ez daiteke hilabete oro
edo urtean hamaika zenbaki eman orain arte bezala.
Ikusiko dugu zer indar, adore edo eragin ukan gene-
zakeen denborarekin, baina oraingoz urtean lau edo
gehienik sei zenbaki osatzen aski lan badukegula
uste dugu. Geroak esango.

-GORDAILU:

=====

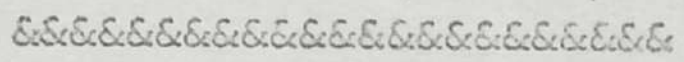
Irakasleen Elkarteak, eta bereziki, libe-
ratuak arduratuko lirateke, esan dezagun, informa-
zioaz. Informazioa aldizkaritik ateratzen badugu,
ez du esan nahi, arrazoina aipatu dugu gorago,
hots, eragozpenik handiena honek sortzen bait du
aldizkariaren bizitzarentzat, beharreko ikusten
ez dugunik. Beti da informazioa beharreko, eta are
gehiago, ikastolari buruz hainbat tirabira eta na-
hasketa den denborotan. Zer eztabaida eta gatazka
zenbait alditan informazio ezaren gatik bakarrik.

Eta informazioa aipatzera, gertakarien kronologiazko zehetasunik berezienak, ahal den objetiboki emaniko kritika, arrazoinbide eta ondorien erakustea esan nahi da, horra.

Lan hau Gordailu-k burutuko luke, eta bere garaian, multikopiaz moldaturik, aparteko zenbait orrialdetan informazio delakoaren zerbitzua irakasle jendeari eskainiko.

Halatan bada, aurreak erakusten bait du atzea nola dantzatu, hots, kaskarrekoak hartuaz ikasten alegia, eta guk ere bai. Anaitasuna dela medio herriari emanen diogu ikastolaz interesgarrien denaren berri. Aldizkariaren bitartez landuko ditugu aipaturiko beste sailak, helburu bezala irakasleok gauza espezializatu bat ukan dezagun gure lanerako. Eta azkenik, Gordailu dela medio jorratu-ko genuke informazio jator bat ahalik osokien emana.

ALDIZKARIAREN ARDURADUNAK.-

Unesco-ren Teknikaketa eta

Freiren Kontzientziantzea

v/ Freire-n pedagogia ulertzeko, kontesto honetan situatu behar da. Hain hedaturik den teknikakeriari erantzun bat eman nahirik dator. Sozial aldakuntza baten eragile izan nahi duelako, krisia hau nondik datorren, zertan funsatzen den, aztertu egin behar dela usten du. Erro-errotik usteldurik dagoen giza-eraketa hau, zampaketaren gainean erai-
kia dago eta gizonak gizona menpera dezan prestatua. Hau da beraz, hezketaren gaia: urte luzez zanpaturik bizi izan den gizona eta oraino ere zanpaturik bizi den gizona.

Gisa zenez, gizon zanpatu honek, zanpatua-
ren pentsaera beregana du. Eta honelako pentsaera jaso duen gizon honengan xertatu hahi luke Freirek bere pedagogia berria. Eta pedagogiaren molde honek egiazko desarroiloa kausatuko du, bide batez gizon honentzat askatasunera daraman bidea, bilakatzen bada.

HONETARA EMAN DAITEKE BERE PENTSAERAREN

PUNDU NAGUSIA:

Egun hegoamerikatan dugun problemarik bortitzena eta sakonena, gizonak gizona zanpatzea gertatzen da. Zampaketa honek sortu du giza mota berezi hau. Eta honela seilaturik dagoen gizona, hezketaren molde egoki batez, askatasunera bultzatu nahi da.

67

Hezketaren zereginean sartu nahi dugunoi bi
posibilitate aurkezten zaizkigu:

- Oraingo egoerari eutsiko dion hezketaren moldeak onartu eta berriro ere gizonaren zampaketa kausatzen duen hezketaren moldeaz baliatu.
- Egoera honen gakoa aurkitzen ahalegindu eta egoeraren beraren aldakuntzara eramaten gaituen hezketaren planteaketa egiten hasi. Inguru honetan murgildurik bizidun gizonari, bere egoera honen kontzientzia argitsu bat ukan dezan lagundu. Artarako tresna egokiak eskaini.

Gauza batez arras komentziturik dago Freire; hots, hezketa ez daitekeela neutroa izan. Hor-taz, hautatu beharrean gaude eta Freire-k bere hautapena egin du. Kontzientziaztearen aldeko hautapena edo eta berak dionez, askatasunerako pedagogiaren alde dago.

Alabaina eta hezketa-molde honen berezitasuna zertan datzan esan baino lehen, on izanen da, hezketa molde honekin uztartzen ez diran bi ekintza mota aipatzea:

- Hezketa molde honen helburua ez da "masak" buru-berotzea eta masa hauk bizi duten egoera kanpotik zirikatuz, masa hauen sentimenduak biztea.
- Ez eta garoko ekintza batetarako lagungarri lirateken ideologiko oinarri batzuk erein eta zabalduz jokatzea.

Kasu bi hauetan, pedagogia ez litzake askatasunerako tresna izanen, ez lioke jendeari bere burua askatzeko eta bere hitza ateratzeko laguntza handirik emanen.

Freire-k eskaini nahi daukun pedagogiaren ikuspegia dialektikoa dela esan ohi da. Alegia, gizona eta mundua aurrez aurre dauden bi polo bezala ematen ditu. Beti elkarrekin harremanetan daude, elkarren eragile eta elkarren oztopo gertatzen direla. Osatzeko biak eta elkarren arrimuan soil soilik osatzeko moduan biak. Elkar oposaturik aurkitzen direnez, gizonak aldatzen eta beraganatzen duen heinean, bere buruaren jabe izatera heltzen da, bere nortasuna osatze aldera abiatzen da.

Freire-n hezketa-mota prozesu honen ikuspegi kritikoa bezala proposatzen da. Prozesoa hau dela, gizonak historiaren zehar daramana, Freirek argi ipini nahi luke. Gizonak prozesu honen hariari hel dezala eta hari hau tiratuz bere historiaren jabe izate alderat itzul dadin nahi luke. Orduan bere nortasunaren jabe izate aldera abiatzen da.

Bide hau luzea da eta etapa ezberdinak iragan behar ditu. Pauso bakoitzak hurrengoa prestatzen du. Gizon askorentzat, gizon gehienontzat, balio duen gizartearen eraketa, mitotetan pinarritzen du. Gizonok eraketaren azalpen hau sinetsi egin dugu eta sinetsiz guregana dugu. Orain mitoen eta magiaren eremutik irten egin behar dugu, hots, azalpen arrazoizkoen bila jo behar dugu.

Gizon zanpatuak ez du bere esku historiaren ardatza. Berak historia baino, historiak bera gidatzen duela esan daiteke. Bera historiaren eragile baino, historia gizonaren gidatzaile itsua areago gertatzen da. Historiak gizona murgildurik daduka eta abiada itsu baten gurpilean sarturik.

Beraz, Freire-k dionez, murgildurik bizidun jende honek berak eskaintzen dauku hezketa egiazko baten problematika eta nondik norakoa. Jende honengana abiatzen da Freire, jende honek magiaz kutsaturik duen ikuspegia barne barnetik ulertu

nahi du, gero ikuspegi hau bera bere mito guztietatik garbitzeko. Azkenik hau bere zabor guztiak kendurik, herriari berari itzul dezaion.

Pedagogiaren ekintzak, gizonak bere burua ezagu dezan, ahalegindu behar du, Nor den nola bere nortasuna osa dezaken eta nola kanpotik manaiatzen duten ohar dadin.

Arestian, hezketa neutrorik ez dala esan dugu. Baina neutroa ez izateak arrisku bat du, hots, lehen nagusien aginduen soinura dantzatzaren zen gizona orain kanpotik entzun dituen lau ideien soinura dantzatzea. Eta hemen datza pedagogia ororen gakoa. Pedagogia agiazko batek ez dezake gizona, beste baten ordean erabakiak hartzera bultzatu. Nor bera erabakien jabe izatera eragin behar du.

Bistan dago, Freire-k proposatzen duen hezketa-moldeak, lehenago edo beranduago agintaritzaren mota baten kritikara eramaten duela. Hain zuzen ere, interes berezi batzuen defentsan erakirik den egungo gizartearen eraketa, aginte hutsaz baliatu behar du, baldin eraketa honek iraun dezan nahi badu. Gizona bere zanpaketa, chartzen has dadinetik eta gizartearen eraketaren gakoa ohar dezanetik, zerbaiten arrastoa hartu du. Orduan aginteak ekilibrioa gal dadin arriskua baliatuz, askatasuna mugatzeko aitzekia izanen du.

Azkenik, hezketa molde honek ez luke askatasunari buruzko ale hutsa izan nahi. Ez luke ez eta opzio iraultzailerik egokienak zeintzuk diren eta nola hedatu behar diren irakatsi nahi. Zgiazko kontzientziaren iratzartzea eta zinezko ekintza baten abiaburu baizik ez du izan nahi.

Hau erdiesteko, azterketa iraunkor bat ekin-
tzarako bidea bezala proposatzen du. Azterketal ekin-
tzarako bidea egiten duela eta ondoko ekintzak azter-
ketaren jarraipena seguratzeko duela. Beraz, hesketa
askaitzaille honek ez du bere zintzotasunaren eta
seriotasunaren frogatza bere eguneroko ekintza
baino izanen.

KONTZIENTZIATZEAREN DESMITIFIKATZEA.-

=====

Praktikan, ordea, besterik gertatzen da, dela-
ko kontzientziatze honekin. Eta honek garrantzi
handia du Freire-n hezketa moldeaz hainbat ele-
entzuten dugun egunotan. Izan ere, metodologia be-
rri baten antzera har bait daiteke eta oso azaleko
aplikazio huts bat egiteaz konforma gaitzake. Or-
duan indar magiko baten antzera erabiltzen dugu.

Azkenik, esan beharrekoak esan eta hitz huste-
letan erortzen gara. Hezketa molde hau, nahiz ezker-
tiarrek erabilia izan, beronek erdietsi nahi dituen
helburuen aurka, erabiltzen da, hots, jendea manaiat-
zeko berriz ere.

Hortaz, lehen, teknizismoaren alde ahulak iku-
si ditugun bezala, orain, hezketa molde honen erabi-
lera makalak ikusiko ditugu.

Ekintza pedagogiko orok badu bere alderdi di-
rigista eta ez lizateke bidezko izanen Freire-n hez-
ketaren moldeak arrisku hau saihestu dezakenik, us-
te izatea. Pedagogia oro, hein batetan ideia nahiz
dato batzuk onartzetik abiatzen da eta ontzat ema-
niko presu posamen hau inposatu asmoz aritzen da.
Agirian, hau egin ez dadin kasuan ere, ustekabean
egin daiteke. Norbaitek pentsa lezake, Freire-n hez-
keta-moldearen kasuan ez dela honelakorik gertatzen,
zeren-eta datoak ingurutik beretik jasotzen bait di-
ra eta denek elkar-lanean jaso beharko lituzkete.

Dena den, hemen ere pedagogiko ekintza denetan agiri diren bi muturrak baditugu: Emailearena eta jasotzailearena dei ditzakegu. Lehenetik bigarrenera iragan behar du korronteak eta bistan da mailaketa bat, hierarkia bat eginaz. Hortik hurrengo pauso bat ematea, batek eman eta besteak hartu egin behar duela pentsatzea, aski erraza da. Freirek arrisku hau haintzat ematen duelako, arriskutzat ematen duelako, argi eta garbi esaten du, bi muturrok elkarren eragile izan behar dutela, hots, hezketan parte hartzen duten bi aldeak elkarren hezle izan behar dutela. Eta egia da bide honetatik arriskua gaindi ahal dela.

Baina nork esanen dauku, ekintzaren eragile bezala agertzen denak, ekintza bere gogara zuzenduko ez duenik? Erantzunetan ez-ezik galdeetan ere kondizionatzen bait da elkarriketa baten nondik norakoa. Jasotzen den erantzuna eginiko galdearen gisara moldatzen da. Eta galde sail baten azpian nolabaiteko ikuspegi berezi bat izkutatzen da.

Eta haste-hasteko baldintza da, ikasleak irakaslearen irakaspena gisa honetara edo hartara ontzat eman dezan, aginte bat onar dezan. Hezle hauk, koordinatzaile nahiz bestetara ditzen direla ere, beren ikuspegi eta guzti ari dira eta hau inposatzeko tentaldian eror daitezke,

Hemendik atera dezakegun ondorioetako bat hau izanen da: Kontzientziatzearen maila sakonago nahiz arinago izanen da irakasleak berak erdietsi duen askatasunaren graduaren arabera. Hemen dago arazo honen gakoa, hots pedagogia askatzaileaz hitz ederrik egin bait daiteke egiazko askatasunaren egarriren izpirik ere sumatu gabe. Eta askatasunaren egarri sutsu batetik abiatu ezik-ezin genezake nehorengan askatasunaren irrika bizirik sor.

Egoeraz kontzientzia argitsu bat izateaz harat ere, horra zein den pedagogia askatzailearen nahi-ta-erko baldintza. Alfabatzaileak askatasunaren egarri sentitu behar du. Hots, besteak beste, das-

taerazteko.

Honela izanik Freire-n pedagogia utopia aldera dagoela esan daiteke. Errealitatetik labiatu eta utopiara bidea egiten saiatu. Bi punta hauen artean mugitzea oso zail geratzen da dudarik ez. Baina ez ote da pedagogiaren eginkizuna bi punta hauen arteko joan etorria etengabe egiten enseiatzea? Freire-n metodoa aplikatu nahi izanduen zenbait irakasle lehen esaten genduen askatasunaren mailara ez heldua izatekoa eskuarki gertatzen den gauza izan daiteke, baina errealista izatekoan pedagogiaren ekin-tza orok dituen mugaz jabeturik egon behar dugu.

Metodo honen erabil-tzea benetan zail gertatzen da, animadore soil izateaz gain egiazko militante izatea eskatzen baita, bestea errespetatzeko gaitasuna behar da, azkenik amairik gabeko elkarrizketan aditzeko kemena izan behar da. Eta egia da, egunoroko esperientziak frogatua da, animadore batzuk ez dira haserako paternalismo motel hartatik harat jotzeko gai izaten.

Delako animadoreak saihestu behar duen beste arrisku bat hau da: bere burua prediku iraultzaileez beterik edukitzea eta jendea konbertitzen ahalegintzea, hots bere alderat ekartzen. Joera hau demagogiaren ertzean edo egin ohi dena lehen esaniko joera teknokratikoa bezain gaitza dela esatea ekuar-ki entzuten den gauza da.

Dena den, bi joera hauk nekez zeharkatzen

diren froga eguneroko esperientzian oinarriturik eman dezakegu. Bakoitzak baditugu gure begien aurrean bide batetik ala bestetik ari diren predikatzaile ezagunak. Eta honek berak adierazten du, lehen aipatu ditugun hezle sutsuak moldatzen joateko beharra eta premia.

Gainera metodo honen erabilera, erabili duten taldeak zuten ideologiaren arabera ezberdina izan da. Erabili duten taldeak ezberdinak zirenez ezberdinki ulertu eta erabili dute metodo hau.

Kristau talde batzuk egin duten erabilera esate baterako MISTICISMOTIK hurbil dela esan daiteke. Freire-n idatzi gehienetan, klaseen burrukara erreferentziari aulkitzen ez denez gero, uste izan du zenbait kristau militanteek ere, elkarren aurkari diren alderdi biak egiazko burruka latzuk gabe ere elkarrengana daitezkeela. Aski litzake errealitateaz gero eta ikuspegi kritikoago bat sortzea, kontraesan hau amaitzeko burruka latzetara gabe.

Baina Freire bera altxa da interpretazio faltsu honen aurka eta han hemenka egiten ari diren saioen orientabide magikoa salatzen du gogorki. Kontzientziazte hau politiko ekintza baten ordain ez denez gero haintzat erabiltzea ez da bideako. Ez dezake inolaz ere ekintza politiko baten eginkizunik bete.

Beste militante batzuk marxistak bereziki kontzientziazte hau politiko baten lehen menmentoztat ontzat emana dute.

Iraultzaren eremuan sartu aurretik hartu beharreko bataioa edo lizateke. Alfabetatze honan helburuetako bat leader batzun sortzea izanen da, leader hauk kultura politiko eta iraultzaile baitez ornitzeko tresna egokia da hau.

Lehen-joera, pedagogiaren sagaratze alderat makurtzen den erara, bigarrena politikaren sagartzera lerratzen da. Freire-n hezketa molde dialektikoaren interpretazio biak antzu geratzen dira eta lehen aipaturiko arriskutan behaztopa egiten dute.

Ekintza kulturalaren gisara proposatzen den metodologia aurrez erabakiriko nahiz eginiko politiko hautamen batzuk erdiesteko proposatzen da eta egiazko herriaren eta jende xehearen historia maiz aski at geratzen dela.

Honen seinale metodo hau baliatzeko hautatu diren gizartearen inguruak izan daitezke. Eskuarke hautatu ohi diren giza mailak behe proletario-neak izan dira. Eta ekintza politikoa ez egiteko aitzekitzat har daiteke.

Politiko ekintza bat kontzientziatze hutsa bezala ulertzen denean, ez da behar hainbat garbi ikusten politiko ekintza emankor batek organizazio zehatz bat eskatzen duela, eta politikarako prestatuak den jende horri ekintza hori posible egingen duten bide batzuk behar dituela ez da garbi ikusten.

Politika hitz husteletatik harat ekintzetara heltzen ez denean, sor daitezke gogozko iraultzaile purrukatuak baina inguruan eragin bat izateko posibilitaterik ez dutenez marginalizatuak besterik ez dira izanen. Eta ez dira gizarte bat finkatzen duten ekonomiko baldintzak serio hartzan.

Zarpi eta zortri //

// urtetako haurra

A. -BEREIZGARRI NAGUSIENAK. -

=====

1) -Ekintzaren pausatzea: 6 urtetan ekintza eta mugitze handia izan du; orain, barealdia dator; kanpoko mundutik piska bat aldendu egiten da haurra; bere baitan biltzen da eta bere hunkipen sentipenak josten dabil.

2) -Bereganatze haroa du: esperientzia zahar-berrien taxutzea; entzule ona da; bere pentsakizunetatik guk ernaraztea ez zaio atsegin. Hots, heldutasun handiago batetara iritxi bide da.

Barnekoa da kanpokoia baino gehiago.

Bere hazkuntzaren haro berri batetan sartu da.

Sentimenduen berriztapen handia ari du. "Gogoeta estatu" delakoan bidez bere hunkipen edo inpresioak taxutzen ari da. Gauzakien eta egoeren esanahiaren atzetik dabil. Pentsaketa dela Medio sentipen berriak sortzen ditu.

Beraz, garrantzi handia du bere barneko pentsamen munduan ari duen ekintzak: honek pesimista giroan azaltzera bultzatzen du.

Hartu gehiago egiten du eman baino. Kanpotikakoak eragiten dio orain, gero 8 urtetan gizar-te garora itzuliko den bezala.

Ez da bakarkoia, nahiz-eta barneko pentsaketari emana izan. Besteren jokabidak oso gogoan hartzen ditu. Bere ama ere beste ikuspegi batetik hartzen du. Piska bat aldendu egiyen da. Lagunetara ireki. Anaia edo arrebaren bat nahi.

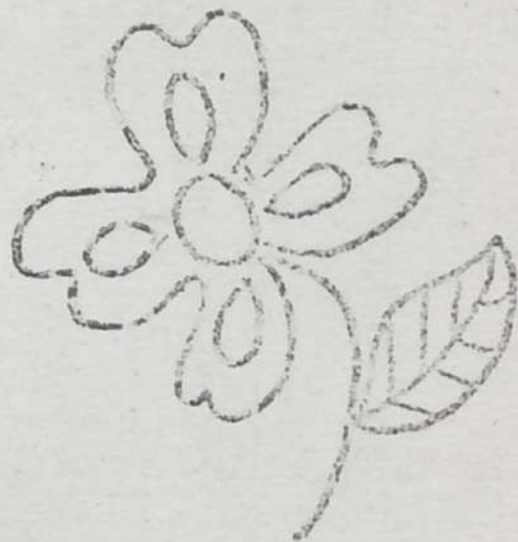
3) -Irekitasun joera badu: maisuarekin ongi konpontzen da; pertsonekin erlaziotan hasten da. Lagunarte giroa nabari zaio.

Arrunt gogoko du maisuarekin elkarrizketa, eta maisuak, haurrak bere buruarekiko konfidantza har dezan entseiatu behar du. Etxean berdin: gurasoen gustua egitea atsegin du.

Orain hasten da pluralean mintzatzen: "gu" ..

Orain hasten ere amaren gonapetik askatzen. Zenbait alditan amaren beraren aurka jaikiko da, Marmarrean: ez duela etxekoa izan nahi, inork ez duela maita. Kontrako jarrera hau normala da, eta luzea gainera.

Batzuetan leiala den bezala, besteetan harroko da. Ez da oraino hari batekoa. Aldakor ageri zaigu: egun berean ere ona eta onbera izatetik umore txar eta negarti izateraino aldatzen da.

Lagunarte joera badu, bai, baina ez nainbat, ez bait du kooperazio handiko jostaketarik nahi. Ez da galtzaile ona: hanka egiten du "gezurtia, tranposua, txarra, gaiztoa" da hori esanez. Hau normala da etikako zentzua haritzen ari da-eta: bere eta besteren txarra eta ona ezagutzen ari bait da.

Horregatik, ez du onartzen iseka egin dezaien: lotsatu egiten da, negarrari eman; bere negarra ez da hain arina eta axalekoa, baretik datorchio baizik, sentikortasuna ukitzen diotenean behinik behin. Halera, laster isiltzen da; etxetik at hobekiago portatzen da; beraz, besteek iritzi ona ukan dezaten.

Kolerako joaldiak ezkutatzan dohaz: henen orde, umore txarra ezkutatu nahirik-edo, atea hertsi...

Ez da gezurtia nahiz-eta zerbait horrela agertu.

Propietate zentzua heldu gabea: gauzak hartzen ditu baina ez lapur bezala.

Andereñoren diapasoia hartzen badu adibidez, eta gauza hura bestereena dela ez badu konprenitzen, beretzat edukitzeko antsiak itsutzen duelako da.

4) -Moldaketa: gure kulturen aberaski adaptatzeko prozesu bat bizi du haurrak. Hara: 6 urtetako haurra ekintzaren bidez bakarrik identifikatzen da kulturarekin.

-7 urtetako haurra ekintzaren eta sentimenduen bidez.

Bere ekintzaren garrantzia oso inportantea dela, bai beretzat eta bai besterentzat ohartzen da.

Bere barneko sentipenak kultura horretako balorazioekin neurtzen ditu.

5) -Arrazoitzeko ahalmena gehitzen zaio: el-karrizketan mintza daiteke berarekin. Ikus zenbait esaldi: "ez dezaket egin, agian ongi aterako da, uste dut badakidala, ezin dut atera"

Eta hara, zazpi urtetan berea du borrago-
ma; batzuetan buruaren aurka altxatzen da.

6) -Iraupena: gogoko zaion ekintzetan inhar-dun ohi da eten gabean. Atsegin zaio gauzak eduki-tzea, eskuetan erabiltzea baina sobera aldatu gabe: marrazki berdintsuak (hegatzkien, berebil, jokoak, burrukak azkeneraino, irabazi arte.

Beraz, ez da hain aldakorra.

Bere buruaren inguru zentratua egon arran, ez da hain itsua.

Bere pentsakera sozialagoa da; gizarte-ari atxikiago da.

Munduaz eta izadiaz pentsaketan hasia da. Esplikatzeko ditu eguzkia zer den, eta ilargia,

zeru, hodei etab.

Orientazio bideak hartzen hasia da denboraren eta lekuaren barne. Ari da komunitatea baloratzen ere: herria, ingurua, beste herriak

Bizi du bizitza, baina badu barnean zenbait tirabira bere psikologiaren gako direnak.

Ondorioz, asimilatze haroan bizi da, eta oreka-ekilibrioa lortzen ari da barne eta kanpoko bi munduen artean.

B. NORTASUNA: zazpi urte-

=====

tako haurra bere buruaren kontzientzia eta ezagutza hartzen du: eta pentsatze eta sentimenduen bidez hartzen ari da.

Asmo edo xede batzuk mamitzen hasia da, gero osokiago 8 urtetan dastatuko baldin badu ere.

Izate fisikoaz ohartzten doaz batzuk. Ez du bere gorputza erakutsi nahi, batez ere beste sexoaren aurrean.

Asko arduratzen da bere ekintzetaz: bere erru eta beldurrak lotsarazten du; ez du negarrez ikus dezaten nahi. Bestek zer pentsatuko duen kezka du ez da kritikara prestatzen, eta asko bortxatu ondoan horretara emanen da.

Jokabide nabarmena: oraino laketa ez zaion ekintzen haritik ihes egingen du; zailtasunean ihes horra. Behar zaio lagundu erretiratzen.

Serioski jokatuko du bere eginkizunetan; erresponsabilitatea badu, ikastolan eta etxetik kanpoa batikpat.

Zuhurra da jostaketan, gizarteko zenbait

situaziotan. Halakoxe eszeptizismo bat erlijio gaie-
tan entzun arren ez bait ditu frogatu.

Asko kexatzeko joera du: jendea gaiztoa eta ez-justua dela sentitzen du, eta gertakizunetaz pentsatzen duen heinean, beraz jendeak pentsa dezakeenak asko kezkatzen du. Beldur da ez ote duten maite eta gaizki portatu dela pentsa dezaten. Batez ere amak eta lagunek pentsatzen dutenak asko kezkatzen du.

Tirabira handia dago bere sendimenduetan.

Mutikoak, amaren menpetik askatzen hasten dira, ez dute herokirik nahi. Zerbait aginduz gero, zergaitik egin behat dut? ez dut gogorik erantzungo du. Leku batetaz jabetu nahi du bere-beretzat: leku berezia, mahiean, etxeko autoan, bere gelan, etab.

Baina baita ere bere lekua gizarte munduan.

Sexoa: ez da oraino sexual jostaketa ageririk. Senide ttipi bat nahi luke, haurdun izateaz hasten da ohartzeko: amaren egoera ikusten du, baina amestezko mundu batetan. Zer-nola heldu den horretara, jaio nolaz den edo izanen den etab. horrek ez du kezkarazten.

D.- ERLAZIO PERTSONALAK.-

=====

Familia barneko bat bezala agertzen da, zerbait lagundu ere baitetxeko lanetan.

Amarekin erlazio onak jeneralki; oso ona aitarekin; mutikoa bada, gizonezkoen gaiak keztabaidatuko dituzte: makina, petrola, etab. Neskatoa oso sentikorra da aitaren errieta batetan.

Bakar batzuek ez dute onartzen etxeko giroa eta ez dira erraz moldatzen. Nola nahi ere normalean arrunt gustora dago bere sendiarekin, eta bere lagun-
nen sendiarekin, konparatzean ontzat ematen du berea.

Bere lekua egin nahi du sendi barnean: nahia-
go du bere gela bat aproposa. Asko maite du anaia
ttikia, bera senide nagusi bat izango zaio; enbidia
piska bat ukan lezake ttikiari fabore gehiago emenez
gero. Senide zaharragoa du miresten eta beronen influ-
entziaren pean aurkitzen da, nahiz-eta hau kaltegarri
izan batzuetan.

Ez du konpainiarik esijitzen sei urtetan be-
zala. Badaki bakarrik egoten, baina erraz jostatzen
ere da bere kidekoekin; Batzuek etxean nahiago du-
te, besteek kanpoan. Lagunarteko taldeak osatzeko
garaia dugu hau. Baina joko koletiboak ongi organi-
zaturik ez izenez gero, bakar jokoei jarraitzen die.
Taldean ukan dezakeen lekuak asko kezkatzen du. Ez
dezaiotela irri-barrerik egin.

Sexual diferentziak ez daude garbiro nabarmen-
durik. Halere, mutikoei aspergarri zaizkie neskatoak,
Hauei ez laket mutikoen zakarkeriak. Jende arrotza
ezagutzeko grina badute.

Jolasak:

Zoratu egiten da bere jokorako inte-
sekin.

Lehen baino ahalmen gehiago bakarrik
jostatzeko ere.

Hama jostailuak ditu gogokoan. Bu-
ruhauste eta asmakeriak.

Ikastolak:

Irakasleak zer-ikusirik handia du 7 ur-
tetako haurraren moldaketan.

Zabaldu egiten da, erlazio pertsona-
len bideak.

Eskola eta etxea kanpo bereziagoak
dira zazpi urtetan.

Amak ez dezaiola lagun eskolara, ez dadila johan ikastolara hau; nahiago du gauzak ikastolan uztea; ez da mandatarik ona ez maisu, ez-eta etzeko-entzat.

Zaratatsuak dira, bat hasi orduko.

ZORTZI URTETAKO HAURRA

=====

BEREIZGARRI NAGUSIAK. -

Zazpi rute pentsaketa adina da, zortzi, ordea, hartu dituen elemendu eta tresnekin gizarte ireki eta zabaltzekoa. Bere sentipen eta eskemak gizartean dastatzen edo entseiatzen hasiko da. Hara, haurra zortzi urtetan gizontto bat da. Pentsatzen badaki, elkarizketarako gai da; bizkorra da bere erreazioetan, irekia.

Bere jokabidea: lasterra, irekitasuna baloratzea; berari eta berarengatik gertatzen den guztia baloratzen du.

1) Gorputza bera ere zerbait heldu da, zeren hazi bait da; gorputzaren proportzioak dira nabarmentzen.

Zortzi urte zazpi baino sanoagoa da; gutiago nekatzen da; joko zakarrak ditu maite. Bizitzeko ritmoa zaio gehitzen: mintzatzean, idazterakoan, erreazioetan bizkorragoa da. Siko-motorraren eñagina handitzen doja. Adibidez, jan lehen bai lehen, aulkiaren ertzean, galtzerdiak jasotzeko eta ... kanpora doha korrika.

la bortz mila urte huntan segurik. Baina miatzen baldin baditugu ipuin bilduma handiak, hala nola Dictionnaire des contes populaires, Bibliotheque bleu des XVII et XVIII siecles, Die Marchen der Weltliteratur, Kondjahan Monogatari, eta bertze, aitortzera behartuak gara ipuin-beretsu keta ederra kausi ditakeela nonhai, nehork ez dakielarik nori dituen ebatsi edo mailegatuak. Adibidez guk Axular-ez erraiten baitugu bere itaialak galdu zuela deabruaren atzaparretan utzirik, alemanek eta italianoek gauza bera kondatzen dute bertze zenbaitez; zeruan zaldiz sartu zenañen ipuina ezagutua da Errusian ere; Disciplina clericalis liburuan hatzeman ditut zuek Amezketako Fernandori eta guk Gameko Axigarri eratziki balentriak. Ez da dudarik: populu guztiak itsaso berean ari izan dira arraintzan, gero arrainak bakoitzak bere gisa apailatu baditu ere mahaineko

Euskal-ipuinen zenbait itxura.-

Mitologiari buruz bazter ditzagun bizpahiru gezur. Pio Barojak sartzen dauzku Thor, Aitor, Maiztagarri euskal sinesketan; ez ditut behin ere gure ipuinetan aurkitu, ez-eta Urtzi famatua ere. Piek ez omen zuen federik baina Xaho profeta baitan nolaz ez? Gure xaharrek ez zuten fata edo hadurik aipatzen, nahiz Europa guztian bazuten horiek arrakasta.

Aldiz lamiak baziren ausarki gure alegietan, hetaz ez delarik mila urte huntan bertze nehun oroitzapenik gelditzen.

Bertze xehetasun bat: bildu diren euskal-ipuinetan behinik behin, ez da lizunkeriarik = arruntak, gordina eta atrebituak bai, baina ardurenean frango pulliki erranak, sano-sanoki, sendimendu

Beren gaizki eta ongi jokatzearen zentzua, hots, zentzu etikoa, hartzen ari da. Garbiro ageri da hau bere zenbait jokabidetan; ez dut gehiago egin-
do, esango dautzu damaturik.

Propietatearen eta diruaren zentzu handia du. Justiziaz ere sentikortzen doha.

Errazki iraintzen eta koleratzen da, bati-
pat amarekiko erlazioetan. Sentikorra da kritikara-
ko. Amak onartzen duen ala ez ikusi nahi du bere
irribarrearen bitartez. Amaren isiluneak mingarri
zaizkio. Honek, ongi ikasia duela esan nahi du amak
zer erreakzio mota eduki behar lukeen. Haserretzen
delarik ere ordea, berehala da adiskidatzen.

Bere lagunek eginiko kritikak aiseago ja-
san ohi ditu; galtzen ere ikasi du. Honek denak,
zera erakusten du: baloratze zentzuaz jaxten dojala
eta, hau dela medio, kulturaren eta gizartearen ere-
muan zabaltzen ari dela irékitasunez. Maiz bere bu-
rria besteen gana luzatzen du, eta besteren tokian
jarriko da. Eta orduan beste hura balitz bezala sen-
titzen da.

Jakimin handia du gizarteko eta gizonen
erlazio guztietaz. Ezkonduen har-eman, sexual bizi-
tzaz etab. Ez du normalki interes handirik. Mundua-
ren hastapenez, gizadiaren gertakizunez, geroari
buruz ... bai, badu interesa.

Denboraren eta lekuaren barne norabideak
bilatzen hasi da. Baita ere herriaz eta pertsonaz
jabetzen da. Beste herrietako kontuak jakitea eta
batipat hango haurrei buruzko gauzak arras gogoko
ditu. Bere gisara pentsatzen ikasi du; gizontto bat
da, eta berak topatu nahi ditu erantzunak. Gezurrez-
ko ipuinak ere kondatzen ditu besteren aurpegira
begiratuaz.

Zortzi urtetan argudio, arrazoi bide, kontestu eta ondorioak ikusten hasten da. Bere burua beste pertsona bat bezala ikusten hasia da gizartean.

B) NORTASUNA.-

Gogozko eta barneko pertsonalitate batetik ateratzen ari da haurra. Kanporat jo nahi duen norbait honek jendea ezagutu nahi luke, lekuak ikusi eta beti ere zerbait egin. Bere nortasunaren aurpegi agertu nahi dauku.

Pertsona izatearen kontzientzia du jadanik; gizartean norbait izateko bidean da; bere buruaren kontzientzia hartzen ari da eta besterekin dituen diferentziak badakizki: betaurrekoak, ezkerria besteak baino hobea lanean edo ez.... baina ez dute sobera gehiegi gauza hauek aztoratzen.

Dramatizatzeke antze handia du; zineko edo tebeotako pertsonaiekin berehala identifikatzen da.

Manatzerik eta agindu zerrotzik ez du maitate, sujerentzia eta zeharbidetik datozenak bakarrik.

Guztiz begiko ditu fabore batzuk: beranduxeago hoera, telebistan

Baloratzen ditu besterekin dituen erlazioak. Hara, zazpi urtetan bere arabera bizi zen; orain zortzi urtetan besteren arabera ados bizi nahi luke. Bien arteko diferentziak eta hozkadurak sortzean, negarrari emanen zaio.

Sexoa: jaio berrien inguruan dute interesa, sortzea, jaiotzea, etab. Aitaren parteak haurraren sortzeko duen zer-ikusiaz ez da kezkatzen zortzi urtetako haurra.

Neskatoetan galde gehiago sor daitezke.

Lehendabiziko informazioa gurasoen gandik behar lukete.

Beste sexoarekin erlazio interes bat ere hasten; elkarrekiko zenbait jokó orain hasten da.

D) ERLAZIO PERTSONALAK.-

Gauza erraza izan daiteke etxe barnean "ongi eramatea" elkarrekin; alabaina hemendik kanpo da ongien portatzen. Ez da zazpi urtetan bezain leiala. Orain egiten duena umorearen gora-beheran dago.

Bere bizia antolatzeko aski laguntza behar du zortzi urtetan. Soberazko ekintza-bidea duelako, izan daiteke desordenatua ere. Amaren laguntza eta amak gauzak planifikatzen laguntzea beharreko du behinik behin.

Amarekin: inportantea da haurrarentzat amak egiten duena, lehen bezelaxe, baina orain are gehiago da beraz amak pentsatzen duena. Oso zorrotza da bere amarekin, eta ardura handia eskatzen dio amari. Arrunt guti dira amak haurrari buruzko zerbaitetan faltatzen badu, segidan barkatuko diotenak.

Senide ttikiagoekin: aski ona da. Bera nagusiago izan arren, erraz ematen da jostaketara besteekin; koleratu eta haserretu ere bai zenbait alditan.

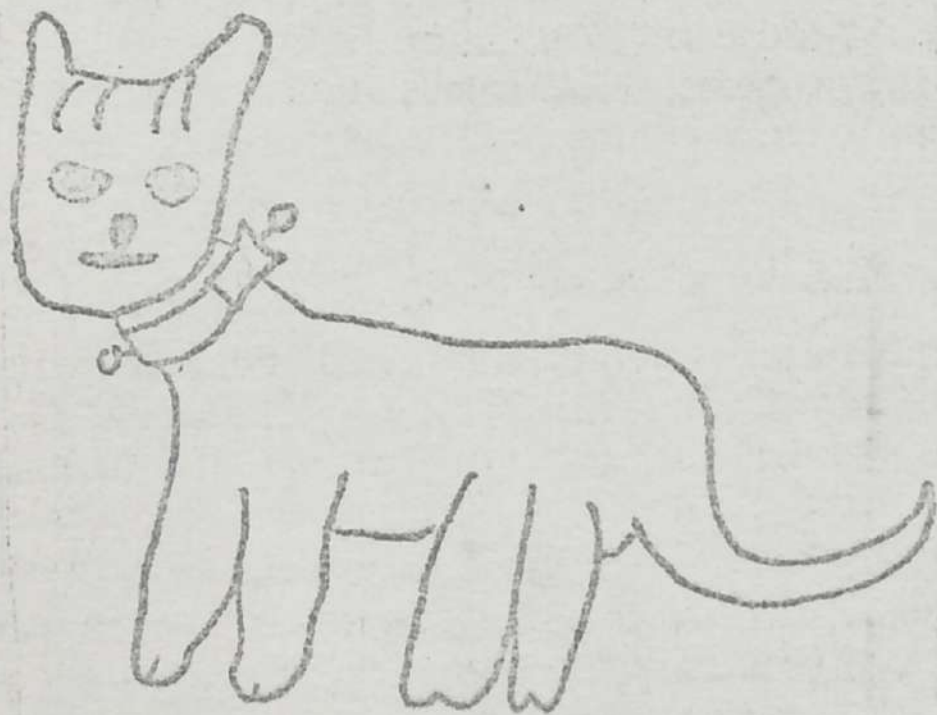
Egiazko lagunaren eta adiskide minen garrantzia da hau.

Nagusiagoak ere miresten ditu. Taldean ongi moldatzen da jostatzeko zortzi urtetako haurra; gizarterako itxurak ere hartzen ari da. Hobekiago portatzen da etxetik kanpo. Ongi maneiatzen dutelefonoa eta nota edo abisuak ere ongi idazten ditu.

Charra: irakurle hori, motz eta laburki sikologiaren putzuan zipriztinduriko ideiak dituzu. Zerbait ikasi nahirik liburuaren bat ikertzen zabiltzanean, hartzen diren nota batzuk, besterik ez. Eta dauden daudenean ematen ditut. Orain, zure buruaren eta esperientziaren haitan behar dituzu busti.

Horra, zerbaitetarako zerbitzatzen badautzue.

Antton Haranburu.

≡ Euskal - Ipuinak ≡

Aipatzera goazen lan hunek baluke liburu oso baten betetzekoa. Ez dugu hemen emanen erran litzazkenen laburpen bat baizik.

Gizonaren amets beharra .-

Orok dakiguna: gizon gehienak mundu hon-tako biziari kirets-kino bat aurkitzen diote, eta nolazpait, gogoz bederen, ihes egin nahi diote amestetarako munduetarat murgilduz.

Ez dute hortarako ahanz-gailu eta zora-gailu eskasik: batzuk arras ohoragarriak, hala nola lana eta otoitza; bertze batzuk higuingarriak, hala nola edari eta drogak; eta hirugarrenekorik, bierar-teko zonbait, hala nola jostetak.

Josteta-moduen artean berexiko ditugu idurimenezkoak, hala nola kantuak, teatroa eta ipuinak. Gaiez segurik hiru gauza horien arteko mugak ez dira berex-errazak. Askotan iturburu berberak dituzte. Xuberoan eta Lapurdin, hasteko, berrehun bat urtez sartu dira eta etxez-etze saldu Frantziatik heldu ziren liburuxka axal-urdirin herrikoiak.

Troyes eta Tolosa-ko Bibliothèque bleu

hortarik jalgi basa-ixtorioak hazi dituzte berdin pastoralak eta ipuinak. Adibidez, "Jean de Calais" pastoralak eta baxenabartarren Ixabel-en gertakarien kontua ahaide hurbilak dira. Halaber "Genevieve" pastoralak eta Lapurdiko Marie Valentine ipuina. Zenbait ipuin bestalde kantu bilakatu direnak edo antzerki gisa itzuli? Orroit Berreterretxez, Orreagaz, Santxo Azkarraz, Ehun dukat-ez.

Baina geldi gaiten ipuinen eremuan.

Non bizi izan dira?

Uste dut bortz bizitegi ukan dutela Euskal-He-
rrian:

-Supazter xokoa, afal-ondoetan familia biltzer
zelarik su-garren aintzinean.

-mahain-ingurua, bazkal artean, bataio, komu-
nion, ezkontza, ogi-joite (gari-jotze) apairu luze-
ak bazirelarik.

-ostatua, bereziki hartaz ase zirenean musla-
riak ixtorio bitxiena norik konda hasi-eta.

-Eskaratzeko edo selairua, arto-xuritze aratse-
tan, hauzoak elkarreratzen zirelarik, lanaren arin-
tzeko ez bait zitekeen mutu egon.

-Ihiztari-bilkurak, hor, emazte ez haurrik ez
izanez, ixtorio gazi gizen, gordinak haizu bait ziren.

Egungo egunean ipuin-akademiatxo horiek gal-
tzera doatzi, bizimodu zaharrak itzal-araz, irratia
eta telebista orotan sartzen diren ber.

Ikertu nahi badituqu, nondik bil?

Oraino han-hemenka entzun ditazke, eta uste
dut ez direla denak bilduak, hurbiltzeko ere, berezi-
ki Xuberokoak. Hetaz behar litake axolatu.

Baina corpus bat nahi baluke norbaitek apa-
ilatu, hatzeman ahal lezazke idatzi-ta aldizkari
askotan barreiatu, bereziki mende bat eta erdi
huntako aldizkari, almanaka, errebista, astekari eta
egunkari batzuetan.

Halere ez da, beharrik, lan guztia egitekoa. Bilduma baliosak badira eta biltzaile handienen izenak a-be-de-ka huna zein diren:

-Pierre d'Anjou	-Irigarai Aingeru
-Marie Ariztia	-Kirikiño
-Xalbat Arotxarena	-Lekuona M.
-Azkue	-Leon Leon
-Julene Azpeitia	-Linazasoro Iñaki
-Barandiaran J.M.	-Monteiro Mariana
-Barbier Jean	-Muxika Gregorio
-Bilbao Felix	-San Martin Joan
-Bitaño	-Thomasset
-Carpenter anderea	-Uranzu
-Cergnand M.	-Urruzuno P.M.
-Claveria Carlos	-Urbel
-Elissalde Jean	-Vicendoritz
-Elissanburu J.B.	-Vinson Julien
-Etxeberri J.B.	-Webster W.
-Ghiese	-Zabala Antonio
-Goizueta J.M.	-Zatarain Ambrosi

Nor edo nor ahantzi dudala edo ahantzi banu, barka bekiz: ez dut erdainuz nehor bazterrerat utzi, eta gogotik luza nezake ipuin biltzaile horien xerrenda.

Euskal ipuinak zenbat diren oxotara.-

Ez dakigu xuxen erraiteko. Ipuindegi hainitzetan ipuin berak edo beretsuak bilduagatik, ezberdinak baizik ez kondatuz, erran daiteke milaz goiti badirela halere: hamabi ehun bat gutienez, edo dirudienez. Jakina: ez ditut barne ezartzen, merezimenduz beteak badira ere, izan dituen edozoin herritakoak euskaraz hitzez-hitz itzuli erdal ipuinak, nahiz batzuetan baduten gure hemengokilakoen ahaidetasun zerbait.

Nola klasatu euskal-ipuinak?

Azkuek bi taldetan ezarri zituen: luzeak eta laburrak. Berexkunde hori ez zait hanbatekoa. Gai bera labur ala luze ditake. Bi kondatzaile eder eza-gutu ditut gaztaroen: Guichou apeza eta Leon Barbier, Jean Barbier-en anaia. Guichou-k ipuinaren giharra ematen zuen hitz gutiz, bizi-bizia. Leon Barbier-ek ipuin ber-bera iraun-araziko zeutzun xehetasunez, ez dakit zenbat denbora. Zer beharko zen bada, ala Guichou-rena laburretan ezarri eta Leon Barbier-ena luzetan? Ez du kanorerik.

Jean Barbier-ek ere bi talde nahi zituen: alde batetik ixtorio-mixterioak eta bertzetik bertze guztiak. Lakeago zait zatikatze hori Azkue-rena baino. Haatik ez zait batere itsusia Zerbitzari proposatzen zuena: lau ipui mota: amesgarriak, lazgarriak, altsagarriak eta jostagarriak. Fun-tsean, ipuinek darozketen sendimenduetarik jujatzen zituen.

Nihaurrek behar banitu klasatu, bortz mota handi berex nezazki:

Lehenik: paganoak
 Bigarrenik: basa-giristinoak
 Hirugarrenik: basa-ixtoriak
 Laugarrenik: amets hutsezkoak
 Bortzgarrenik: irri solasak

Erran gabe doha zati bakoitzak balauzkela kapitulu andana bat.

Adibidez, ipuin paganoetan euskal mitologia-ko izaiteek balukete, zoinek bere kapituluoa: bai lamiek, bai Marik, bai hunen semeek, bai basa jaun andereek, bai bertzeek.

Gisa berean, Kapitulu bana basa-giristinetan hartze lukete Testamendu zaharrak, Testamendu berriak eta Sainduen bizitzak, euskal-ipuinek eratxiki deizten sineskerien eta mirakulukerien gatik.

Basa-ixtorioak ere baluke zonbait kapitulu-
ren betzekoa, dakigularik nola egiazko gertakariak
jendeen oroitzapenean ezinago aldatzen diren: adi-
tzekoak dira gure kondatzaileen ahotik, ez bakarrik
erromatarren haroko pasakizuna, baina haro berriko-
aki Aipa dezadan Zesar, ala Karloman, ala Santxo Az-
karra, ala Napoleon, ala Hitler, ez duzue aise asma-
tzen ahal zer berri harrigarriak aterako daukitzue-
ten!

Bertze talde handietan, kapituluak nortzuka
edo jende-motaka berex nezazke. Adibidez hor gehienik
aurki genezazke:

Errege-erreginak
Medikuak
Apezak
Sakristauak
Kontrabandistak
Buhameak
Sorginak

Soldaduak
Juje eta Hauzilariak
Ihiztariak
Indianoak (amerikanoak)
Atso gaiztoak
Zozoak
Ostalerak

Nondik atera ditugu ipuin horiek oro?

Horietatik hainitz ez dira baitezpada Euskal-
Herrian ondoen pare sortuak. Ehunka aspaldi danik
lur huntako eskualde guztietan gaindi kurri dabilta
erortzen diren toki bakoitzean itxura berezi bat har-
tuz.

Encyclopedie de la Pléiade deritzanak badau-
ka hiru tomotan munduko literaturen ixtorioa. Hartan
ohar ditake ipuinek harrigarritzko eremua eduki dute-

la bortz mila urte huntan segurik. Baina miazten baldin baditugu ipuin bilduma handiak, hala nola Dictionnaire des contes populaires, Bibliotheque bleu des XVII et XVIII siecles, Die Marchen der Weltliteratur, Kondjahan Monogatari, eta bertze, aitortzera behartuak gara ipuin-beretsu keta ederra kausi ditakeela nonhai, nehork ez dakielarik nork nori dituen ebatsi edo mailegatuak. Adibidez guk Axular-ez erraiten baitugu bere itzalak galdu zuela desbruaeren atzaparretan utzirik, alemanek eta italianoek gauza bera kondatzen dute bertze zenbaitez; zeruan zaldiz sartu zenañen ipuina ezagutua da Errusian ere; Disciplina clericalis liburuan hatzeman ditut zuek Ameketako Fernandori eta guk Gameko Axigarri eratxiki balentriak. Ez da dudarik: populu guztiak itsaso berean ari izan dira arraintzan, gero arrainak bakoi-tzak bere gisa apailatu baditu ere mahaineko

Euskal-ipuinen zenbait itxura.-

Mitologiari buruz bazter ditzagun bizpahiru gezur. Pio Barojak sartzen dauzku Thor, Aitor, Maitagarri euskal sinesketan: ez ditut behin ere gure ipuinetan aurkitu, ez-eta Urtzi famatua ere. Piok ez omen zuen federik baina Xaho profeta baitan nolaz ez? Gure xaharrek ez zuten fata edo hadurik aipatzten, nahiz Europa guztian bazuten horiek arrakasta.

Aldiz lamiak baziren ausarki gure alegietan, hetaz ez delarik mila urte huntan bertze nehun oroitzapenik gelditzen.

Bertze xehetasun bat: bildu diren euskal-ipuinetan behinik behin, ez da lizunkeriarik = arruntak, gordina eta atrebituak bai, baina ardurenean frango pulliki erranak, sano-sanoki, sendimendu

Beren gaizki eta ongi jokatzearen zentzua, hots, zentzu etikoa, hartzen ari da. Garbiro ageri da hau bere zenbait jokabidetan; ez dut gehiago egingo, esango dautzu damuturik.

Propietatearen eta diruaren zentzu handia du. Justiziaz ere sentikortzen doha.

Errazki iraintzen eta koleratzen da, batipat amarekiko erlazioetan. Sentikorra da kritikarako. Amak onartzen duen ala ez ikusi nahi du bere irribarrearen bitartez. Amaren isiluneak mingarri zaizkio. Honek, ongi ikasia duela esan nahi du amaker erreakzio mota eduki behar lukeen. Haserretzen delarik ere ordea, berehala da adiskidatzen.

Bere lagunek eginiko kritikak aiseago jasango ohi ditu; galtzen ere ikasi du. Honek denak, zera erakusten du; baloratze zentzuaz jaxten dojala eta, hau dela medio, kulturaren eta gizartearen eremuan zabaltzen ari dela irakitasunez. Maiz bere burua besteen gana luzatzen du, eta besteren tokian jarriko da. Eta orduan beste hura balitz bezala sentitzen da.

Jakimin handia du gizarteko eta gizonen erlazio guztietaz.. Ezkonduen harreman, sexual bizi-tzaz etab. Ez du normalki interes handirik. Munduaren hastapenez, gizadiaren gertakizunez, geroari buruz ... bai, badu interesa.

Denboraren eta lekuaren barne norabideak bilatzen hasi da. Baita ere herriaz eta pertsonaz jabetzen da. Beste herrietako kontuak jakitea eta batipat hango haurrei buruzko gauzak arras gogoko ditu. Bere gisara pentsatzen ikasi du; gizontto bat da, eta berak topatu nahi ditu erantzunak. Gezurrezko ipuinak ere kondatzen ditu besteren aurpegira begiratuaz.

- "Atea hirutan jo behar
- "Hitz bat hirutan errepikatu
- "Gerlan ibili zazpi urtez
- "Familia batetan zazpi ahizpa
- "Sagar-ondo batek zazpi sagar izaki
- "Herri batek zazpi eihera
- "Etxe batek zazpi leiho

-Epeak ere gisa berezi batez markatzen dira:

- "Semea etxera itzuli zen urte eta egun baten buruan
- "Handik zortzi egunera karta igorri zuen ...
- "Eri hainitz hiltzen dira pheratu-ta bederatziruenean

-Ororen buruan gure ipuinek zer salatzen daukute gure aintzinekoan gogoeraz?

Aitor dezagun norbaiten jujatzeko haren ipuinen ikertzea ez dela naski biderik xuxenena

Bainan tira!

Ipuinen argitarat jende xehea nik urrikalgarri daukat. Ohartze eta jakitate gutikoa agertzen zait; oro axal eta ilunbetsu ikusten zituela lidurike.

Jendeak eta gauzak gaingiroki azaltzen zituen: gehienetan ezin jakin Karlomanen jauregi ederrak zer zuen bada hainederrik, edo Ortzaizeko sorgin itsusiak zer hain itsusirik! Xehetasunik ez!

Izan zadin lurraz, izarrez gorputzaz, eritasun ala sendagailuez, ipuinetan bizi ziren orain...

no erdi-haroko ustekeriak.

Erlixionea ere ahal bezalakoa; erdi pagano, erdi giristino, dena sineskeria.

Ametsak labur; diru puxka baten biltzea, ase on baten egitea, ez jateko finez, bainan jaki gizen ausarkiz.

Mundua hiru partetan ikusia; handi-mandiak, gaiztaginak eta populu xehea. Bitxi da ez bait dira inoiz nehoiz burgesak agertzen. Errege-erreginak gehiengotan errespetuz inguratuak. Corteko jaun-andereak bizkarkin maltzur eta gaiztotzat edukiak. Jende beltza, buhame, ohoín, sorgin eta holakoak, madarikatuak, salbu fortuna egin-eta.

Miseria; gosetea, izurriteak gerlak aipa dira, zergak ere eta haurzolanak; bainan oro ezinbertzeak zaizko kondatzaileari, hots! halabeharra. Ez du iduri ezeria huntarik ateratzea asmatzen ere zukeela, gurre aintzinako populua. Kirets eta nagi zagon, herrestan bizi.

Oro har, ipuin xaharra ihes-bide zirelarik, banago ustegabetarik ez zirenetz lo-belar!

Barkatu iritzi ilun horrekin bukatzen baitut ene lanttoa.

P. Laffitte.

Hasieran E.Freinet-ek bere idazti baten agertzen duen iritzia:

"Testo librea bizitzaren zati bat da. Honek ez du esan nahi, guztiak literatura aldetik onak izan behar direnik."

Baina gure haurrek egiten dituztenak bizitzaren zati ote dira? Oso zail zaigu, ohartu arazi gabe edo agindu gabe, haur batek gai libre bat egin dezan. Ez dut nere esperientzia aldetik besterik hitzegiten, ez bait dut honetaz ikasi; baina, ene ustez, ez diogu haurrari bere sentimendu eta egiteak idatziz agertzeko beharra bila arazten.

Denean bezala, lehenik motibazioa eman behar zaizkio, eta ondoren, berak arakatu beharko du behar hori. Gogoratuaz edo aginduaz egingo duen hori, ez da inolaz nerretzat, gai librea. Deskripzio huts batetan gelditzen dira sentimendu ahalmenak alde batera utziaz. Hona hemen nere haurrak gehien bat egiten duten testoa:

"Goizean jeiki eta hamabietako mezatara joan nintzen. Gero mezatara iritxi ginanean meza entzua eta kiosko batera joan nintzen, goxokiak erosi nituen eta etxera joan nintzen. Ondoren bazkaltzeko mahalean exeri ginan....."

SENTIMENDUEN LANTZEA.

Memento bakoitzean inguruan ikusi edo nabaritu zuena ez da agertzen. Egia esan, ez dut ikusten zer bidetik eraman edo zuzendu behar diren hau lortzeko. Bai ikastolan edo kanpora egiten ditugun ateralditan, sentimenduak zuzpertzten saiatzen naiz:

"Hau polita da" "Pozik nago" "Pena hartzen
 dut" "Alai arkitzen naiz"; "Triste nago"
 etab. Ez nadin oso pesimista jarri batzuetan, horre-
 lako batzuk agertzen bait dira:

"Atzo goizean jeiki nintzen eta amatxok
 esan zidan:

- Anderefioekin S. Migelaa joan behar duzue eta
 jeiki zaitez.

Ni oso pozik jarri nintzen.....

NONDIK NORAT.-

Idazten duten guztia sentimendu aldetik
 zuzendu behar denik ere ez dut esan nahi. Beste
 mila gai erabili daitezke eta hau agertzen dut adi-
 bide bezala:

"Aberre gehienak lau anka dituzte. Zakurra
 aberea da eta gizonaren oso laguna. Ez dut inoiz
 entzua zakur basatirik badenik.

Horregatik, gizonaren inguruan ibiltzen
 dira".

Haur baten eguneroko bizitzan berezia den
 ezer gutti gertatzen da. Adinarekin batera bere
 sentimenduak dohaz oinarritzen eta arrazoimenarekin
 loturik, hauek duten kanpo zabal hori, deskubritu-
 arazi behar zaie, pertsonak duen aberastasun handie-
 netako bat bezala.

Hona hemen, bere anaia gaixorik zegoela-
 ta haur batek egin zuen gai libreas

" Hamarretan operatzen dute nere anaia. Nere etxean guztiak honetazpentsatzen daude eta giroa zeharo goibela da. Elena negarrez ikusi dut eta jan-gelan sartu naiz. Beti hori pasatzen zait, nor bait negarrez ikusten badut, nik ere negarrari ematen diot".

Mari Kruz.-

Epikerriko

Irakaskintza

Irakurri dut "Sariketa-arazoa" dela-eta, Urriako aldizkarian atera zenuten informea. Egia esan harrituta gelditu naiz.

Bata bestearen ondoren irakurri ditut aldizkari bertan X. Lekunberri eta zuek eginiko artikuloa. Eta batak azaltzen dituen sistemaren akatsetan erori zaretela uste dut.

Lekunberriek dionez, irakaskintza, maila denetara zabaltzeak demokrazi eta berdintasun batera erango ginduela ematen zuten. Baina horrelako demokraziarik ez da iritxi, eta ikusten dugunez, nekez iritxiko da. Lehengo akatsak berdin-berdin jarraitzen dute gaur egun: batzuek bakarrik igo ahal dute gora, besteak ezin dute gora egin, nahiz eta "aukera" berdina egon denentzako.

Gaurko egoerari begira, horixe ikusten dugu: batzuk estudioak egin eta gora igo dira; beste askok ez du estudiorik egin ahal izan eta ez da gora igo.

Baina arretaz aztertu behardena da, zergatik igo diren batzuk gora eta gehienak zergaitik ez diren igo.

Planteamendu hau geure artera ekarriko nuke nik: zergatik eta nola andereño edo irakasle batzuk Magisterioko tituloaren jabe diren eta zergatik beste asko ez diren titulo horren jabe?. Batzuek "ahal" izan dute, besteek ez.

Baina azter dezagun ongi zertan zertan

eta datzan "ahalmen" hori. Ez ahal da izan etxeke ekonomiaren ahalmena? (bakarren batzuek ezeztuko didate baina gehienek ezingo zutela uste dut. Hontaz Arrasate bailarako talde batek azterketatxo bat egin zuen Donostiako azken kursilloan, eta ez zuen ezetzik jaso).

Beraz, nire ustetan, tituloa dela-eta egin duzuten mailaketa hori Lekunberriren artikuloan salatzen diren akatsetan erortzea da: diruz ahal duenak, kultura baten jabe izango da, eta diruz ezin duenak kultura hori gabe geldituko da (eta makurrena da, normaltzat jotzen dugula jokabide hau).

Behin mailaketa hori onartuz gero, zail ikusten dut guk (denon ametsa eta asmoa dela uste dut) darabilgun pedagogiari ematen diogun zeregina lortzea: haurrak gizarteko situazioak "kritikatzeko" eta kritikatu ondoren zuzentzeko kapazitatzea, haurra nor izan dadila berzko personalitateari begirata, ez gaurko gizarteko baloreak kontuan hartuta (dirua, sasi-jakintza ...).

Guk, personen baloreak ez-baina jakitea tituloa eta horrelako arrazoen gatik geure artean mailaketak egiten baditugu, ez dezagun ametsik egin hurrei demokraziaren zentzurik emanen diegunik.

%%%%%%%%%

Egia esan, ez dut uste zuen planteamendua jatorra izan denik.

Nik sakonkiago aztertuko nituzke, aipaturiko lan horretan azaltzen dituzuten puntu batzuk:

1- "Lan sariak bizitzako beharrei erantzuteko lain behar dela izan" (35-gn orrialdean):

Kriterio horri ondo derizkiot, baina ez duzue behar haina kontuan hartu. Bestela ez da ikusten 2.500,- pezeta hoiien aldia zergaitik den. Bizitzak berdín eskaintzen dio bateri eta berriz (ez dut

esaten batzuk besteak baino behar haundiagoa izatea, estudioak, etxeke beharrak, ibili beharrak). Hauek besteak baino gehiago eskatzea ongi dirudit. Gaizki ikusten dudana mailaketa egiteko tituloa aitzakitzak jartzea, eta ez "bizitzako beharrak".

2- "Probintziako akordio" delako hori ez dut irakurri, baina ez dut ikusten bere beharrik ere. Zer kritèriokin egina dagoen ikusi behar da lehenbizi.

Pedagogiari buruz egiten ditugun planteamendua eta jokabideak onartzen ahal ditu? behar bada, haren oinarriak ez genituke onartuko, eta ondorioak onatzea ez zait bidezko iduritzan.

3- "Estatuko irakasleek baino askoz gutiago ezin dutela irabazi titulo dun andereñoek, bestela andereño berririk ez dela izango" (38-gn orr.)

Ikastolara edo Estatuko eskola batera sartzeko arrazoiak hori balitz, nik ez nuke inongo esperantzarik jarriko holako andereño batengan. Ikastolara sartzen den irakasles hori baino berotasun haundis gōrik ez baleza, zertarako ikastola? Folklorekeria hutsesan geratzen da, eta horretarako ateak hertz eta beste nonbaitera joatea hobe izango genuke.

Irakasleori euskal kultura eskatzen zaigu. Baina kultura baino askoz gehiago behar dugu; euskal nor-tasuna, euskal arazoei euska planteamendua egiteko ahalmena, euskal arazoei soluzio bide bat ematen saiatu behar dugu geure maila

4- Tituloaren balioa.

Arrasate bailaran, irakasleen sariaketa planteatuz genuenean, hemen ere galde berdina egin zen: titulo dunak eta gabekak berdin jaso behar ahal dute? Horra galde horri emandako erantzuna:

-Bataren eta bestearen lana berdinak dira eta erresponsabilitate haundia dute haurraren heziketan, baina ezin leike esan batak besteak baino gehiago duela edo erresponsabilitate hori hobeto betzen duela tituloa duelako. Gurasoen aurrean prestigio gehiago izateak, ez du esan nahi besteek baino lan gehiago egiten duenik.

-Magisterioko tituloak ez du segurutzen, ez, euskal kulturarik, ez-eta euskal formaziorik... Eta ikastolak euskal problemei euskal erantzuna eman behar diotenez, Magisterioko tituloa ez die horrelako heziketarik eman titulodunei.

-Lehenengoaren ondorio bezala, zenbait egoera eta eginkizun ikusi ditut neure inguruan:

- titulo dun eta gabeko lana aztertzerakoan, ez dut uste gabekoen lana kalitate guttiagokoa izan denik, eta denik.

- Ikastolak sortu eta iraun titulo gabekoei esker egin dira gehien parte.

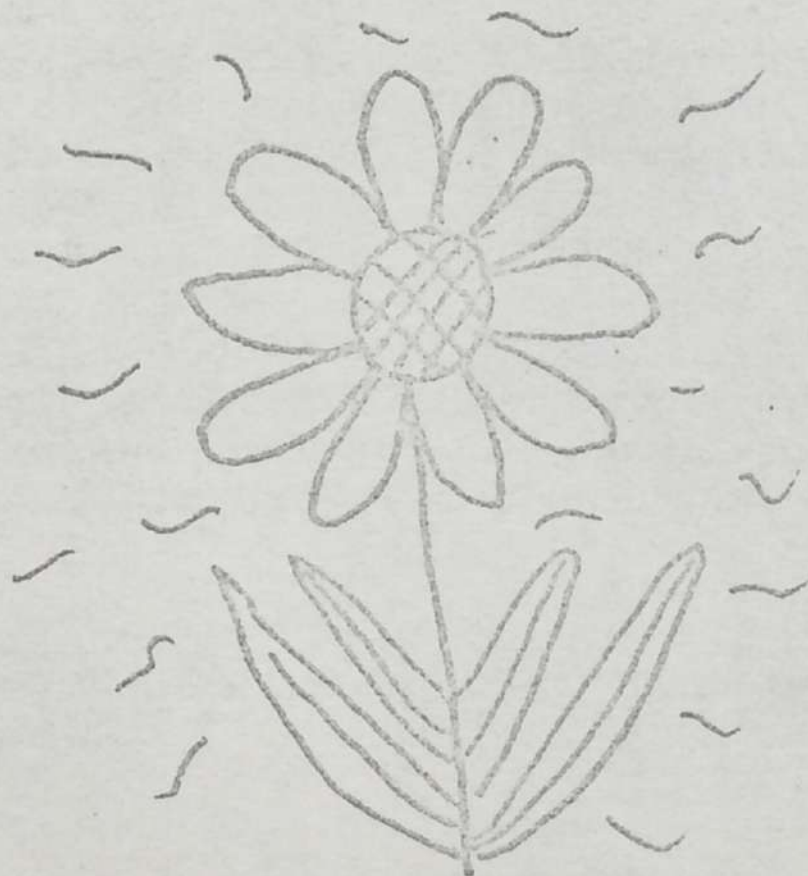
- Gaur egun ere titulodunak haina ahalegintzen direla zihur nago (denetik egongo da noski). Hala eta guztiz ere, beren kondizioek ez dute segurantzia minimorik ere, eta bigarren mailako kon sideraturik daude.

%%%%%%%%%

Oso luze ibili nahiz. Baina lan sariari ematen zaion soluzioak gure iritzien ispilu direla uste dut. Oraingo honetan ere soluzioaren gainetik iritzi edo barneko komenzimendu batzuk ikusi ditudala uste dut; komenzimendu hoik "titulo" horren balorazio (gehiegia, niretzat) eta balorazio horrek dakarren katea dira: gizartean titulo dunek balio dute etab.

Oso ongi egin duzute zuen jokaera azaltzerakoan. Nik egin dautzuedan kritika hau ez zazutela gaizki har, mesedez. Gure arteko beste jokaera askotara ere kritika sakon bat zabaldu behar litza-keela uste dut: gaur egun bakoitzak bere lekuan jauntxo gara, baina ikasketa-programak bateratu, beste herrietako ekintza eta giroa ezagutu eta kritika-tu nahi ditugu memento-hontan, komenigarri ikusten dut baita ere geure jokabideen azterketa eta kritika: hots, geure buruari eta geure lan eta geure ekintzei autokritika bat egitea.

TOMAS ELORZA .

Ikastola Liburuakiaz.

Ikastolaren arazoetarik handienetako bat testo liburu eta irakugaiena zen, eta da. Hutsune bat nabari da eta ikastolako haurrak gehitu hala klarkiago ikus daiteke. Handik eta hemendik egiten den eskabidea hau da: ahalegin daitezela arduradunek eta eman bezalote, lehen bait lehen arazo honi, erantzun egoki bat. Ezertan hasi orduko ohar-tzen ginen honetarako dirua behar dela, eta diru honen faltaz, lana oso mugatzen dela. Beraz, diru iturriren bat bilatzea izanen zen lehen eginkizuna.

Bestalde probintzia bakar baten mailan ez genuen ikusten arazo honi erantzun jator bat eman genezaiokeenik. Ekonomizko oztopoak gainditzeko tiradak luze xamarrek behar dute alde batetik. Eta gure helburuen erdiesteko bateratsu lanean ari gintzen beharrezko ikusten genuen bestetik. Are gehiago euskara batzen biziki saiatu behar dugun gure garaio-tan.

Lau probintzietako arduradunok bildurik ginen batetan, honoko proposamen hau egin zeukuten: Talde bat Wal Disney-ren "Gauza harrigarriak" izeneko liburu-sorta saltzen hastera zihoala eta banaketa honen bidez, banaketa honetan laguntzaile egiten baginen, FONDO bat sor zitekeala ikastolara-ko testoak eta irakurgaiak inprimatzeko. Liburu-sorta honen banatzailearen (Iñaki Beobide) arduradunek, beren komisiotatik zatirik handiena -arpidedun bakoitzeko 500 pezeta- fondo horretara botako zituztela.

Akordio batetara heldu ginen eta alderdi bakoitzak hartzen zituen konpromisoak sendotzeko

papera aldatu genituen. Lehen esaniko liburu sortaren banatzaileek, herri bakoitzeko ikastola-gurasoen zerrenda bat egin genezaien eskatu zeukuten. Guk horrela eginen zen hitza eman genien. Horretaz gain, zerrenda hori egitean, gurasoei garbiro azalduko zitezaien, gauza harrigarriak medio zela, bilduko zen dirua zertan enplegatu asmo zen.

Lan honen zabaikundea eta garrantzia ikusirik eta denok denetan ibil ez gintezen, honetarako pertsona bat propio jartzea beharrezko jotzen zen. Honela eskatu zuten banatzaileek eta honela egitea erabaki zen.

Halere arazo honen zuzendaritza osoa, eta zer gertatzen zen konpontzeko, mahain bat osatu eta honetaz kargutu zen. Mahakinde irakasle-elkartearen ordezkari batzu ziren batetik eta banatzaileek bestetik.

Irakasle-elkartearen ordezkariak, probintzia guztietakoak izan zitezten egoki ikusten zen eta honela izendatu ziren.

Irakasle-elkartearen ordezkari hauek, zer eta nola argitara proposatuko zuten eta "Gauza harrigarrien" banatzaileek, non argitara eta komertzialki nola aurrera eramán ikusiko zuten.

Bestalde, garbi jarri zen bai eta, argitarako ziren testo liburu eta irakurgaiak ez zirela komertziorako eginak izanen. Ikastola guztiei gosta prezioan edo ahalik merkeen, mahainaren eritzietara beti ere bilduz, salduko zitzaizkien.

"Gauza harrigarriak" saldu hala bilduz johanen zen dirua, Iñaki heobide eta Arantza harrietaren izenean (Irakasle-elkartearen arduradunok, liburuez ardura zedin, andereño hau hautatu bait genuen) ipiniko zen. Batak bestearen baimenik gabe diru hau baliatzeko eskubiderik ez zukeen izanen.

Honela gauzak, guri zegokigun arazoa, zer eta nola argitara proposatzea zenez gero, gure usteak era honetara konkretatu genituen: Sail hauetara egin behar ziren lanak bildu genituen.

- 1.- ... eta fitxen saila.
- 2.- ... lanketa, liburuxka labur batzuen bidez. 7-8-9 urtetako.
- 3.- Freinet-en liburuen saila.
- 4.- Ikastolaren zenbait arazo ukitzeko saikeraren saila.
- 5.- Hiztegien saila.

Aisa ikus dezakezuenek, liburu hauk inprentatzeak lanak ematen ditu. Testoen egileekin nahiz itzultzaileekin harreman hertsia bat norbaitek ukan dezan beharrezko da, nolabaiteko programa egiteko behinik behin. Testo batzu hornitzeko marrazkiak bildu behar dira eta batetik bestera atergabe ibili behar da. Lan horretarako, arduradunok J.M. proposatu genuen eta banatzaileek onartu egin zuten. Pertsona honen ordainketa, lehen aipaturiko fondo horretatik egitea erabaki zen. Honela hasi zen mugitzen liburutegiaren gorpil hau eta nahi bezain azkar ibili ez badabil ere, bere aurrera bidea egiten ari da.

Esan dezagun, liburuen zabalketaren arazoa ez zela behar bezala estudiatu eta honek gero ikusiko ditugun ondoren txarrak ekarri ditu. Egia esan ez zen, liburu hauk argitaratzean, zabalketa batere zail izanen zenik, gerora agertu da aski zail dela, eta pertsona bat honetaz arduratu ezik, liburuak apaletan geratzen direla.

Lehenik mahaina bildu zen garaian, haseren harturiko konpromisorik, hots, zerrenda egin eta gurasoei arazo honen berri ematea, zenbait ikastolatan ez zela betetzen aurpegiratu zeukuten banatzaileek. Guk ez dugu uste hau ezjakinaren kausaz gertatu denik, honen berri hitzez eta idatziz behin baino gehiagotan eman baita. Hortaz honetan arrazoina banatzaileek dute eta zerrendarik eman ez dutenek, gutienez honen zergatia azaldu beharko lukete.

Bestalde, eta hau ez da irakasle-elkartearen arduradunen kulpaz gertatu, inprimategiko lanak oso abiada motelean eragin dira. Behin edo gertatu da lanaren bat aspaldian inprimategian zela uste izatea, honela esan zitzaielako noski, eta luzaroan eramateke, etxean, lan hori banatzaileak edukitzea. Inprentak behin eta berriz halako garaitarako liburua argitaratzeko hitza eman badu ere, sarritan hitz hau ez du bete, honen kausaz, beti atzerapen negargarri batekin eta honen arrazoinik eman gebe, atera dira orain liburua.

Uste dugu ez daitekeala, modu honetara lan serioerik egin. Norbaitek inprentako lanak garai egin daitezela esigitzen ez badu berriz ere aginduak hitz hutsak izanen dira. Erabaki behar da inprentari aginduriko epean lanak amai ditzan eskatzea.

Orain arte argitara eman diren liburuei gagozkielarik honko hau adieraztea komeni da: Liburu hauk ez dira, espero bezala zabaldu. Hau guttion kulpaz gertatzen dela uste dugu, zeren apur bat ahalegido baina liburu hauk aisa salduko genituzke. Edozein eratarik ere liburua argitara eta saltzeko geratzen zaizkigula, fondoak ahituz doña. Memento honetan hondoraino agortua dago fondoak eta argitara emaniko liburua saldu eta kobratu artean ezin izanen da liburu berririk argitara eman.

Honetaz gain, zabaldu diren liburua be-

rak ere ez dira esaniko epean ordaintzen eta honek denaren atzerapena dakar. Karta asko egin izan behar du, koordinatzaileak kontuek egunera zitzaten eskatuz.

Bi arazo hauek dira bada bereziki gogotan hartu behar ditugunak: Liburuak ahalik azkarren zabaldu behar ditugula batetik eta berandu gabe kobratu behar ditugula bestetik, baldin fondoa nolabaiteko ritmoz dantza dadin nahi badugu. Oraingoaz hau ez da posible ikusten pertsona bat bete betean honetara dedikatzen ez bada.

Pertsona bakar batek nekez egin ditzake bi eratako lana, hots, testo berriak eta irakurgaiak eragitea lan bat baita eta inprimategitik ateratzen diren liburuak zabaldu eta kobratzea beste bat. Beraz bi pertsona beharko lirake lana behar bezala eratzeko. Pertsona bakar batek, nahiz oso trebea izan, nekez mugi ditzake bi lan mota hauk batera.

Bestalde egun ditugun posibilitateak gogotan harturik, aurrera bidea urratzen ahalegindu behar dugu. Posibilitate hauen arabera pertsona bakar bat ari daiteke lan honetan.

Lehen hautatu zen koordinatzaileak bere ezina azaldu zuen eta beste baten bila hasi ginen. Fermin Jaka-ri, "Gauza harrigarriak" liburu-sortaren banatzaileari egin zitzaion lan honetarako proposamena eta orain bere baietza eman berri du.

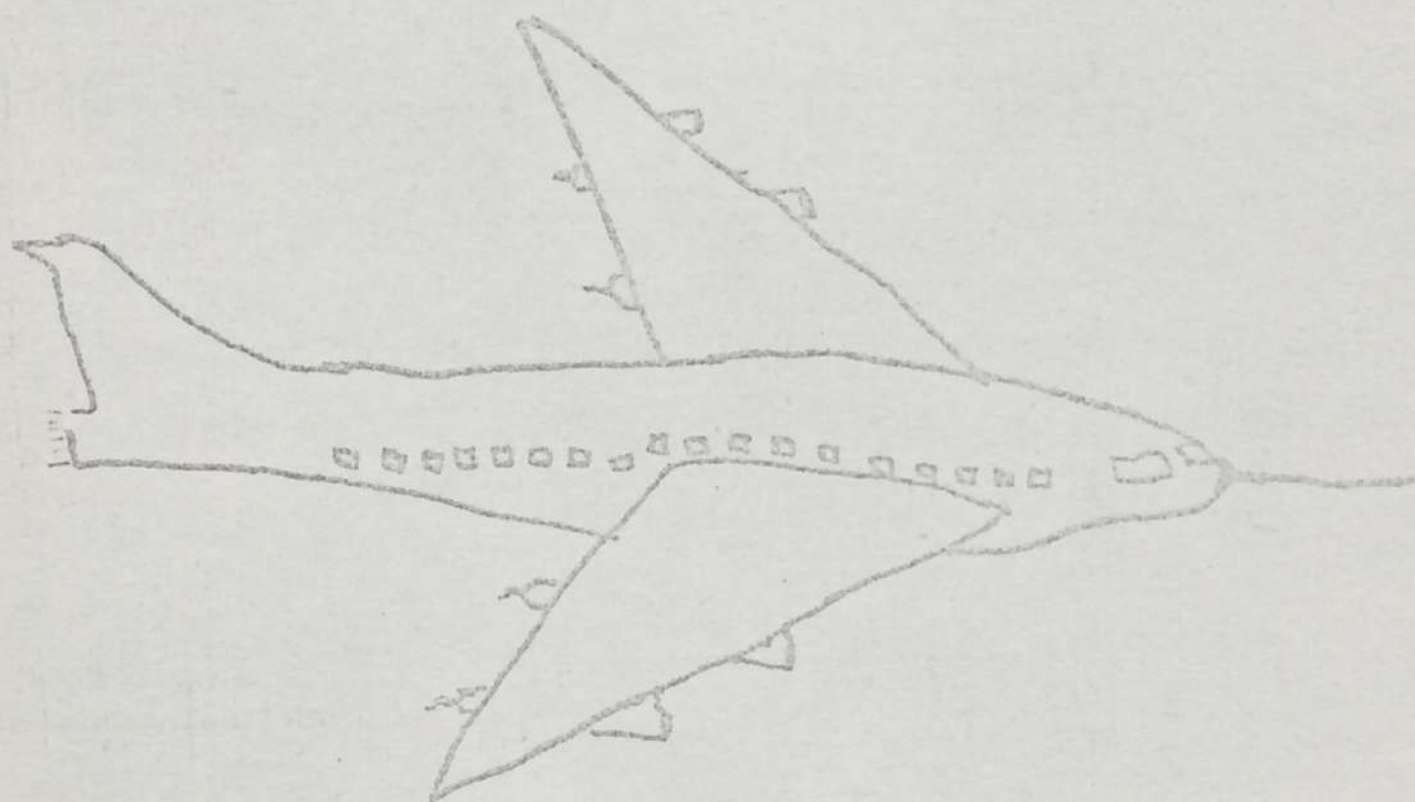
Bere lan honi berehala ekinen dio eta herriz herri, liburuak zabalduz eta eritziak bilduz johanen da. Uste dugu denon laguntzarekin liburutegiaren arazoari bultzada handi bat eman ahal izanez diola. Batetik, orain arte enplegatu den dirua, FONDORA beritzultzten ahaleginduko da. Bestetik datorren ikasaroari begira testo liburuen planteaketa, mahainkideekin batera egiten eta eragiten ahalegin-

duko da.

Egia esan, mahaina osatu zenetik ez da behar hainbateko maiztasunez bildu eta ez du ongi funtzionatu. Ikusten da mahainkideak beste modu batera eratu beharko lituzketela beren lanak. Bakar batzuei etor ezina ere bitartean sortu zaie eta ondorenez berriz eratu beharko ikusten da.

Hau egiten ez bada zamarik handiena koordinatzailearen bizkar bakarrik botako litzateke eta denon kaltetan izanen.

GORDAILU.-

IKASTOLA LIBURUTEGIKO DIRU KONTUAK

OGIA / ERLEAK/OLENTZARO / ONDDOAK	217.258,- Pta
PRINTZE TXIKIA	201.616,91 "

IRAKASLEEN LIBURUTEGIA:

1º	30.309,- "
2º	32.056,- "
3º	57.635,- "
4º	52.598,30"

FITXAK:

1º EUSKARA	85.630,- "
2º "	184.298,- "
MATEMATIKAK	48.921,- "
IKASTOLA HIZTEGIA	56.000,- "
VARIAS	6.910,- "
GIZARTE ESKOLA	15.000,- "
FREINET TRADUZIOAK	28.500,- "
FREINET KOLEZIO OSOA	22.500,- "
LANERAKO ZENBAIT LIBURU	12.000,- "
ORDAINKETA ZENBAIT	25.068,- "
J.M.ren ORDAIN-SARIA	77.321,- "

1.153.621,21Pta

LIBURUTEGIAREN EGOERA

=====

Ikastola-Liburutegia organizatu zenean, sail haue-
tan banatu zen:

- Testo liburuen saila
- Haurrentzako konsulta liburuak
- Irakasle liburuak
- Freineten pedagogia
- Hiztegi saila

%%%

TESTO LIBURUEN SAILA:

- 1.- HIZKUNTZA .-
 - EUSKARA 3gn maila
 - EUSKARA 4gn maila
 - EUSKARA 5gn maila (inprimategirako)
- 2.- MATEMATIKA .-
 - MATEMATIKA 2 maila
 - MATEMATIKA 3 maila

HAURRENTZAKO KONSULTA LIBURUAK:

-OGIA	-LABORARIA (inprimategira-
ERLEAK ETA EZTIA	-ARTZANTZA "
-OLENTZARO	-DJRANGOALDEA "
-ONDDOAK	-GOIHERRI "

Zientzi saila:

- HAIZEAK, EURIA ETA KLIMA
- URAREN INDARRA (inprimategian)

IRAKASLE LIBURUAK:

- PEDAGOGIA ETA GIZARTEA E. Osa
- GIZARTEAREN ESKOLA L. Haranburu

FREINETEREN PEDAGIA:

- ESKOLETAKO ALDIZKARIAK
- BEREZKO IRAKURPIDEA
- LILITEGIAN
- GAZTEENTZAKO ZENBAIT AHOLKU
- ZIENTZIEN ERAKASKUNTZA

HIZTEGI SAILA:

- IKASTOLA HIZTEGIA

.....

ZENBAIT OHAR: Haurraren konsultarako "zientzia saillean" argitaratzen diren liburuxkak 4gn. mailarako eginak dira eta datorren kurtsoetarako bere fitxak ere izanen dituzte.

E. Osak idatziriko PEDAGOGIA ETA GIZARTEA nahiz eta LURen argitaratua izan, gure sailen sartu dugu, sail honetarako prestatua izan bait zen. Matematikak inprimategian daude oraindik.

NONI ZER

=====

- Apurrak	I
- Aldizkariaren molde berriak	1
- Unesco-ren teknikakeria eta Freire-n kontzientziatzea	6
- Zazpi eta zortzi urtetako haurra ..	16
- Euskal-ipuinak	28
- Testo librea dela-eta	38
- Goiherriko irakasleei	41
- Ikastola liburutegiaz	46

